XLIII. évf. Cluj-Kolozsvár, 1933. április 4. sz.

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE
KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

Alapította: Dr. BOROS GYÖRGY.

LIBRARY OF THE
UNITARIAN SCHOOL
FOR THE MINISTRY
Berkeley, California

A főpásztor husvéti levele, szétszórtan élő hiveihez.

Kérünk titeket atyámfiai, hogy ne tántorittassatok el a ti értelmetektől, se ne háborittassatok meg, se lélek által, se beszéd által, se nekünk tulajdonított levél által.

Maga pedig a mi urunk Jézus Krisztus és az Isten a mi Atyánk, aki szeretett minket és kegyelméből örök vigasztalással és jó reménységgel ajándékozott meg: vigasztalja meg a ti szíveteket minden tudományban és jó cselekedetben.

2. Thess. 2 r. 12., 16., 17.

Pál apostol szavaival szólok tihozzátok szeretett és kedves unitárius testvéreim és atyámfiai. Hozzátok, kiket körülményeitek elszakítottak és távoltartanak az anyaegyházközségtől. Hiszem, hogy más hiten levő embertársaitok megbecsülnek és templomukban is szivesen látnak. De nagyon igaz a közmondás: „a mi másé nem a miénk." A mi szívünk mindig vissza vágyik, oda az édes anyai szív közelébe. Oda hol sírjaik domborulnak. Ott szeretnők elmondani buzgó imádságunkat, emlegetvén neveiket.

De ha ez nem is történhetik, úgy ahogy szeretnők, azt mindig megtehetjük, hogy szívünk érzése el ne szakadjon onnan a kedves helytől, hol atyáink, nagyapáink, drága őseink, saját kezökkel építették a szent templomot s megvédték pusztító vésztől, vihartól, rossz emberek szándékától.

Azt is mindig megtehetjük, hogy szent vallásunkkal foglalkozzunk s hitünk igazságait könyvekből, lapunkból (Unitárius

tarian School for the Ministri
Berkeley
CALIFORNIA

Közlöny) szüntelenül forgassuk elménkben, mert csak így veszszük észre milyen szép, milyen igaz minden szava.

A mi hitünk igazságait most már több millió ember vallja magáénak. Sokan nem ismerik még, de akik megtudják, hogy mi az egy igaz Isten tisztelői és imádói vagyunk, ha meggyőződnek, hogy mi a Jézus Krisztus tiszta evangéliuma szerint élünk és cselekszünk, akkor minket szeretni fognak, hitünket megkedvelik, vallásunkat megbecsülik.

Jézusnak kezdetben csak kevés követője volt, Pál apostolt sok helyen nem akarták hallgatni, sőt szidalmazták, arcul verték, üldözték, mégis számos gyülekezetet alakított.

A mi hitünk és vallásunk nagy mestere Dávid Ferencz is sok gúnyt, szidalmat s végül még börtönt is szenvedett.

Az emlékezés napjai közelednek. A keresztény világ legszomorúbb emléknapja: nagypéntek. A Jézust elítélték és a legmegalázóbb halálbüntetéssel keresztfán kivégeztették. Azt hitték, hogy a testi halál befejez mindent. Csalódtak. A lélek hallhatatlan. Jézus lelke átjárta kortársainak a lelkét és megtermékenyítette. Halála megfogta a szíveket és kezdették emlegetni, hogy a jó és tökéletes fölött nincsen diadalma sem a halálnak, sem a koporsónak. Igazuk volt, csak egy pár nap s már bekövetkezett a husvét nagy ünnepe. A tavasz ünnepe, midőn a természet kibontja a rügyeket, a hit erőbe kap és a lélek látni kezdi azt is ami láthatatlan és megszólal a hit, mely csodákat mivel. Jézus új életet kezdett az emberek között, mert tanítása, szent evangéliuma addig nem is képzelt erővel kezdett hatni, erősíteni és megkezdődött az a keresztény világ, melynek mi tápláló gyümölcseit élvezzük.

Kedves Híveim! a husvét szép ünnepére készüljetek buzgó lélekkel, s vegyétek tanulságul, hogy bármilyen nehéz sors terheli az ember életét, ha hite megvan, diadalmaskodni fog, miként Jézus diadalmaskodott még a halál felett is.

Megáll hitünk az Isten felől, jöjjön bár vihar minden felől. Legyünk erősek a hitben, kitartók és reménykedők, mert jó az Isten s nem hágy el semminemű veszedelemben.

Vagyok és maradok értetek buzgó szívvel imádkozó főpásztorotok:

Dr. Boros György,
unitárius püspök.

EMLÉK.

Keressél engem virágban, dalban,
A nappalban, az éjjszakában,
Keressél az öröm, a bánat könnyiben,
A hegyen, völgyön, réten . . .
Ott vagyok veled mindég,
Mint kezdet, mult, jelen és a vég.

Lelked kicsi cellájában rab vagyok;
Szíved hurjain az én ujjaimtól szállnak a régi dalok.
Szemeidből néha könnyeket fakasztok,
Vagy derülté varázsolom bársonyos, kerek arcod.
Álmaidra hálót magamból szövök;
Ha nem akarod is én jövök . . . jövök.

A legerősebb én vagyok benned,
Hiába dobna ki kis puha, fehér kezed,
Mindég vissza lopodznék.
Az ujért hiába dobtál volna ki rég,
Csak az idő nagy pókja szívhatja ki a vérem,
De ezzel én még be sem érem.

Mindég, mindég veled leszek és vagyok.
Tudd meg én az emlék vagyok.

Ifj. Dr. Gspann Károly.

KICSI FEHÉR HÓVIRÁG.

Kicsi fehér hóvirágok,
A hó alig olvad el és ti már a göröngyök közt mosolyogtok,
És belecsilingelitek a világba, hogy ujra tavasz van.

A szellő megérinti gyönge, bársony arcotok,
S újra szállnak új tavaszi dalok . . .
A remény zöldje újra mindent megkoronáz.

Újra lesz sok, sok szép virág,
Napfényben uszik ismét a világ.
Ki nem örül a tavasznak?

Virágok születnek, illatos lesz újra a rét,
S reményünk ilyenkor semmi sem tépheti szét,
Mert Te benned bizunk Uram!

— — — — — — — — — —

„Ki ellenünk,
Ha Isten velünk?“

Ifj. Dr. Gspann Károly.

Miképen gondolom unitárius vallásos életünk fellendítését és bensőségesebbé tételét.

Válasz érkezett a feltett kérdésre lapunk lezártáig, melyet alább közlünk.

I.

Az Unitárius Közlöny szerkesztősége által felvetett kérdésre feleletképpen idézem egy nagy magyar államférfi nemrégen elhangzott szavait: „Mindegy az, hogy ki a vezér, csak igaz ember legyen, s egyetlen szavára mindenki engedelmeskedjék.“ Ezek a szavak jelölik meg egyházunk részére is a helyes útat. E szavak kell érvényesüljenek egyetemes egyházunk minden szervezetében. Merem állítani, hogy nem a szegénység a mi tulajdonképeni bajunk okozója, hanem a hibás nevelés és a fegyelem meglazulása.

Tanulmányozásképpen többször fölkerestem a medgyesi szász földmüvesiskolát, tanulmányoztam több szász falu szervezetét, mindenütt azt találtam, hogy a vezetők fáradságot nem ismerő szorgalommal tanítják a falu népét szakszerű gazdálkodásra, és ezt a fáradságot a nép meghálálja; főhatóságának egyetlen szavára mindenki engedelmeskedik, panasz nélkül fizeti óriási egyházi adóját. Ismerek többeket, kik lemondottak megszokott kávéjokról, tejet esznek, pár pohárral kevesebb bort isznak, kevesebb cigarettát szívnak, a különbözetet önérzettel fizetik egyházuknak. Tudom, vannak sokan, akik azt mondják: a szászok tehetik, mert ők gazdagok. Fáj nekem, mikor látom, hogy a székely faj, mely sokkal találékonyabb, sokkal talpraesettebb, mint a szász s mégis szegényebb. Ez ami gondolkozóba kell ejtsen mindnyájunkat, ezen kell segítenünk. Bizonyára ezt látta Káli Nagy Árpád f. ü. gondnok úr is, midőn helyesen javasolta, hogy theologiánkon fel kell állítani a gazdasági tanszéket. Hiszen híveink többnyire földmüvesek, ezeknek nemcsak elvont tudományokra van szükségük, hanem útmutatásra, irányításra. Ha lelkészeink bizonyos gazdasági felkészültséggel is hagyják el a theologiát, megújulás lesz minden parochiánkon. Lesz vetőmag nemesítő, lesz szőlőoltványiskola, szövetkezetek, szép gyümölcsészet, méhészet, udvaron fajbaromfi, az istállóban fajállatok. A panasz eltűnik, lesz jólét. A hívek örömmel keresik fel tanácsért, útmutatásért. Népesek lesznek a vallásos estélyek, hol a vallásos kérdések mellett megvitatják az időszerű gazdasági

teendőket. Akkor azok a kopár székely hegyek papjuk vezetésével, saját kezükkel oltott fajvesszőkkel lesznek beültetve, vagy az éghajlat szerint befásítva. A székely megtalálja otthonát, nem kell vándorolva elszéledjen a nagy világba. Tapasztalni fogja, hogy az a hold kopár oldal, mit szöllővel ültetett be, annyit hoz, mint tíz hold szántóföld, ha okszerűen megmunkálja. A pap lesz a nép útmutatója, tanácsadója, atyja, kitől várja boldogulását, s akit megbecsül.

A hívek és lelkész eme szeretetteljes viszonyából áldás árad egyházunkra. Főhatóságunk irányító szavára mindenki engedelmeskedni fog. Nem lesz több szegénység. mindenki, mint a szászok, önérzettel és boldogan fogja megfizetni egyházi adóját. Nemcsak névleges, hanem öntudatos unitáriusok lesznek. Születni fognak Zsuki Lászlók, Augusztinovics Pálok, Berde Mózsák.

Harangláb. *Buzogány Kálmán*
unitárius lelkész.

Kultúrdélután a püspöki házban. Március 3-án volt a 3-ik és utolsó műsoros kultúrdélután a püspöki házban, igen nagy számú társaság jelenlétében. Gyergyay Judit a finn—svéd—norvég és dánországi útjairól tartott élvezetes előadást, melyben bizonyságot tett ügyes, élénk és alapos megfigyeléseiről. Ürmösi Magdus szépenfejlődő és művészi fokon álló énekszámaival gyönyörködtette s mondhatni lebilincselte a hallgatóságot, Tatár Ferenc preciz zongorakísérete mellett, ifj. dr. Gspann Károly költeményeiből olvasott fel, melyek általános tetszést arattak, ezekből kettőt folyóiratunk jelen számában közlünk. Közkívánatra Tatár Ferenc adott elő zongoraszámokat. — A D. F. Egylet vezetősége e helyen is hálás köszönetét fejezi ki a főtiszt. püspökné őméltóságának, azért a fáradságos szép áldozatért melyel lakását, világitást dijtalanul rendelkezésre bocsátotta és a perselygyűjtésekből befolyt 3311 leit a D. F. Egylet céljaira adományozta.

Felhivás az Unitárius Közlöny olvasóihoz. Lőrinczy Dénes, bukaresti unitárius lelkész felkéri az Unitárius Közlöny olvasóit, hogy címére (Bucuresti 2. Str. Stirbey Voda No. 9.) irják meg sürgösen Bukarestben élő ismerőseik nevét és lehető pontos lakáscimét. — Arra is kéri a Közlöny olvasóit, hogy irják meg ismerőseiknek az ottani unitárius istentiszteletek helyét és idejét: Minden vasárnap istentiszteletet tartanak, ezidőszerint d. e. 10—11-ig a ref. elemi iskolában, Str. Sfintii Voejvozi 50. sz. alatt. — Istentisztelet előtt iskolás növendékeink hitoktatására Vasárnapi Iskolát tartanak.

Levél — és válasz.

A napokban egy levelet adtak át nekem. Alább közlöm, némi kihagyással, abban a reményben, hogy a levél írója nem haragszik meg érte reám. Nevét nem is említem, csak annyit árulok el, hogy egy unitárius asszony .

Kedves Tanár Úr!

Azt hiszem, meg lesz lepve, hogy levelemmel felkeresem, hiszen talán ha hirből ismerhet engem, ép ezért meg kell magyaráznom, hogy mi az oka annak, hogy levelemmel Tanár Urat keresem fel. Mindig tudtam, hogy egyszer ki kell jönnie a lelkemből annak, a mi évek hosszú során irodott bele. Soha nem tudtam, hogy mikor és kinek mondom el, csak azt, hogy egyszer kinyílik az ajtó. Erre most az indított, hogy Unitárius Közlönyünkben körkérdést olvastam, hogy lehetne hitünket bensőségesebbé tenni, s hogy épen Tanár Úrnak mondom el, ezt meg az hozta ki, hogy olvastam az Unitárius Szószékben megjelent ige magyarázatát „Hol van a Te Istened." Erre kiáltott fel bennem az a kikivánkozó hang, végre egy unitárius ember, aki beszél az örökkévalóságról. Hátha megért! S akkor mindjárt kemény és szigorú szóval meg kell mondanom, hogy én az unitáriusokkal nem vagyok megelégedve, nem találok magunk között elég hivő embert, de mintha nem is erre törekednénk; akkora nagy a józanságunk, hogy az embert, vagy még inkább az észt tettük meg a legnagyobb hatalomnak, amit megfoghatunk, s a láthatatlanból, az örökkévalóból nincsen bennünk semmi, pedig milyen mélységes titkok nyílnak meg a hivő szeme előtt... Mikor erre gondolok szinte fáj nekem, mert én nem tudok olyan józan lenni; mélyen benne él már régóta a lelkemben a keresztény hivő ember képe, aki mindenben az isteni akaratot keresi, aki az életét bele tudja kapcsolni az isteni tervbe, állandó és folytonos küzdelmet folytat a gonosszal, a bűnnel, hogy az Isten közelében maradhasson, ismeri a törvényt és ebből folyólag a lelke telítve van nagy emberszeretettel és szolgálattal, aki tudja, hogy azzal a céllal jött a földre, hogy megjavulva és megtisztulva térhessen haza s ép azért ezt az időt jól fel kell használni, mert a jövő haza olyan lesz, amilyennek itt előkészítette; aki érzi, hogy mindenünkkel együtt az Istenéi vagyunk, Ő azt jegyzi rólunk, hogy a reánkbizottakkal, hogy gazdálkodunk. Egyedüli támaszunk Jézus és az Ő jelenben is élő és dolgozó tanítványai, kezükben az írásokkal. Ez az igazi hivő ember képe az én hitemben és elgondolásomban és hogy az Isten ettől az embertől soha sem fogja azt kérdezni, hogy te református, katholikus avagy unitárius vagy-e, csak azt nézi, hogy mennyire tudott előre jutni, mennyire megtisztulni és az Istentervbe mennyire tudott belekapcsolódni. S ma, amidőn a hit számára kellene megnyerni az embert, arra kellene megtanítani, hogy milyen egy hívő ember és hogy lehet hívővé lenni. Ehhez pedig nem nagy filozófia, csak szeretet és áldozat kell. Pedig a mi unitárius vallásunk ma már nem egyéb, mint filozófia, vallás filozófia, s épen ezért nem tud hivő lelkeket termelni. Elmodernizálódott, pedig a hit számára csak egy haladás van: a javulás. Az én hitem átfogja a láthatatlan, örökkévaló életet, érzem, hogy ez, amely sokak szemében csak eszmény vagy képzelődés, nekem valóság, nagy, nagy reálitás és ebből kifolyólag érzem azt is, hogy ez a földi élet csak az örökkévalóság szem-

pontjából fontos. Miért nem lehet nekünk unitáriusoknak is ez a kérdés problemánk, miért nem koncentrálódik ebben és errefelé a mi hitünk? Hiszen amíg olyan nagy valami nekünk az ember, sőt egyik nagyobb mint a másik, addig csak gőgünkben kritizálunk és tagadunk és nem látjuk meg, hogyan lehet elmélyülni a hitben — lélekben belekapcsolódva a láthatatlan életbe.

Most a Tanár úrnak megmutattam az én lelkemnek aggodalmait, még csak azt teszem hozzá, hogy én nem akarom és soha sem is fogom a vallásomat elhagyni, mert Isten ebben az egyházban helyezett el engem, ebben nyertem a hitemet is, de életet, új életet szeretnék önteni belé... Én? Hát, hogy tehetném ezt én? A vezetők, az arra hivatottak, Önök kedves Tanár úr. Oh, állítsák a hit szolgálatába az életüket, kezükben van a sajtó, a theologia, semmi sem hiányzik, ha meg van a hit és a lelkesedés, a lélekmentés iránti vágy, mert hiszen Isten a pásztortól számonkéri a nyájat és ha csak egy is hiányzik, ki a felelős?

Összegezve az elmondottakat, hogy hitéletünk bensőségesebbé tegyük, neveljük magunkat, újuljunk meg elsősorban mi magunk, vagyis közülünk azok, kiket az Isten az őrhelyekre rendelt; hivjunk össze olyan gyűléseket, ahol, akinek közülünk legnagyobb a lelke s legjobban érzi a szolgálat kényszerüségét és akinek a lelke leginkább telve van Istennel, szóljon nyelveken, árassza a megértés keresését, hulljon a szívéből a mennyei permete, hogy akikre hullott kezet nyujtsanak egymásnak a közös munkára. Dobbanjon össze az életük a közös célban, hogy ők Istent akarják visszahelyezni, a hitet beleszuggerálni a világba. Tanítsanak imádkozni — imaórákon, mert nemcsak az a fontos, hogy a templomot hányan látogatják, hanem, hogy akik látogatják igazán odavalók-e, vagyis odatartozók legyenek. Minden erőnkkel igyekezzünk Jézusba kapaszkodni, akit nem tartunk ugyan személyes Istennek, de az Isten Benne nyilatkozott meg és szólott hozzánk. Higyjük és hirdessük Róla, hogy ma is él (hiszen a hivő léleknek megjelenik), és ma is szólja nekünk, hogy készíti az örökkévaló hajlékot a számunkra, csak mi ne rontsuk el. Hirdessük nyiltan, mint nagy igazságot, hogy ez a nyomorult helyzet csak akkor változik meg, mikor ő beköltözik minden ember szívébe. Ha az őrhelyeken állók imádkozva kérték és megkapták a kegyelmet, ha egyszer itt kigyúl a láng is, döbbenetes erővel tör magasra a lelkesedés, ha papjaink és vezetőink átitatódnak az örökkévalóság fényétől és nem elégszenek meg azzal, hogy „ez úgy is az Isten dolga", ha hivökké lesznek, akkor a gyülekezetek önkénytelen a fényfelé fordítják fejüket és az életünk bensőségesebbé válik.

Tanár úr, bocsásson meg, hogy egy óráját lefoglaltam, de egy belső kényszer hatása alatt történt. Sokszor belenyilalik a szívembe, ha hallom, hogy a hit, a vallás ma nem probléma, mikor én tisztán tudom, hogy az életünk legnagyobb, sőt talán egyedülvaló kérdése, mert minden egyéb mulandó s az emberben egyedül a mi örök: a lélek értékei. Úgy szeretném, ha akkora nagy lenne a hangom, hogy ezt belekiálthassam az egész világba.

Az uram azzal szomorít, hogy a Tanár úr egy kézlegyintéssel fogja félretenni és elintézni levelem s nekem mégis le kellett írnom. Kellett! Most arra szeretném kérni a Tanár urat, hogy ha röviden is, válaszoljon és mondja el véleményét és hitét, nekem nagy örömöt szerez vele.

*

A levélben foglalt kívánságnak eleget kívánok tenni s azért

mindjárt ideírva válaszomat is: Kedves és szeretett atyámfia! Nagy lelkiörömmel olvastam becses levelét, amelyet nekem küldött. Fogadja hálámat és köszönetemet, a bizalomért, amelyben engem levele elküldése által részesített. Legyen megnyugodva, hogy megértettem s aggodalmainak nagy részében én is osztozom. Hiszem és vallom magával együtt, hogy életünknek célja és értelme akkor van, ha alázatosan alátudjuk rendelni magunkat Isten akaratának s ha egész életünkben arra törekszünk, hogy a Jézus által hirdetett Isten országának szerény munkásai lehessünk.

Erre pedig csak a hit segíthet. A hit abban, hogy egyedül a szeretetnek, a jóságnak fegyverével leszünk képesek elérni azt a célt, amelyet Isten tűzött elénk. Sem a tudomány, sem a gyarló emberi erő túlértékelése nem fog célunkhoz közelebb vinni soha, csak az a tiszta hit, amely Jézusban nyugszik és az ő tanításaiban gyökerezik. Az igazi, erős unitárius hitnek más célja nem lehet, minthogy terjessze az Isten- és ember-szeretet magasztos elveit s tanítsa meg az embereket arra, hogy próbáljanak meg Jézus nyomdokain járni s az ő tanításait követni. Ez azonban nem könnyű dolog. Ehez az kell, amit az írás „megtérésnek" nevez; ehez az kell, hogy amint Ön levelében mondja, „hitéletünket bensőségesebbé tegyük, neveljük magunkat s újuljunk meg elsősorban mi magunk." Igaza van!

Hitünk alapítója azt mondotta, hogy „a hit Istennek ajándéka." Én is fölteszem a kérdést, vajjon mi mostani unitáriusok meg tudjuk-e eléggé becsülni ennek az isteni ajándéknak végteter értékét?! Vajjon nem áldozzuk-e fel nagy részét muló földi javakért?! Vajjon él-e közöttünk az egyetértés és a szeretet, amelyről megismernek, hogy Jézus tanítványai vagyunk.

Mindezeket a kérdéseket minden unitáriusnak föl kell tennie magához és az ő hittestvéréhez. A vezetőknek pedig meg kell gondolniok, hogy legfőbb feladatuk a hitet erősíteni, tisztitani és fejleszteni. Csupa kritikával, tagadással soha sem lehet felépíteni Istenországát. Az unitárius kereszténység „ésszerű" vallás, amint Channing igen találóan megjegyzi. Ennek az ésszerüségnek azonbon mindig olyannak kell lenni, amely épít és fölemel. Az észszerüségek csak az a feladata lehet, hogy a hitet megtisztítsa s eltávolítsa belőle azokat az elemeket, amelyek méltatlanok Istenhez, aki „lélek" s méltatanok a Jézus szelleméhez. Ez a negatív munka azonban csak eszköz kell, hogy legyen ahoz, hogy minél tisztább, erősebb és magasztosabb hitet teremtsen. A cél csak egy lehet: minél mélyebb és szilárdabb hitet teremteni a gyarló és ingadozó emberi lélekben. Emellett a nagy cél mellett minden egyéb eltörpül s másodrendű jelentőségüvé válik.

Ezekben adom meg röviden válaszomat. Kérem, hogy máskor is keressen fel soraival. A kedves férjének pedig mondja meg, hogy én nem szoktam kézlegyintéssel elintézni a komoly dolgokat. Már pedig minden, ami egyházi életünk javítását és megújhodását célozza az én szememben a lehető legkomolyabb dolog.

Atyafiságos üdvözlettel köszönti *Dr. Varga Béla.*

Leányaink küzdelme a mindennapi kenyérért.

Irta és a Dávid Ferencz Egylet „Mai problémák" című előadásciklusán felolvasta: *Kovács Dezsőné.*

Ohajtottam volna, hogy a tisztelt közönségnek valami kedves, felvidító történettel szolgáljak. Sajnos, az idők még mindig annyira súlyosan nehezednek vállainkra, hogy kénytelen vagyok inkább a nők kenyérkereseti módjában beállott változásról egyetmást elmondani, ami nem egészen vídám történet, hanem komoly valóság, amellyel számolnunk kell.

Mielőtt a magunk házatájáról beszélnék, vegyék jó néven, hogy egy-két, nálunknál hatalmasabb nemzet nőinek sorsáról emlékezzek meg.

Vegyük először Nagybrittániát. Az angolok úgy élnek lelkünkben, mint akaraterős nép, amelyet csodálni kell. Öt világrészből, az Északi Sarktól a trópusokon át, a Déli Sarkig elterülő harminchét millió négyzetkilométernél nagyobb területről ömlik, és özönlik a gazdagság az anyaállamba. És maga ez az anyaállam, mindössze csak kétszáznegyvennégyezer négyzetkilométer, tehát az összes birtokoknak százötvenketted része. Ez az anyaállam minden életrevalósága mellett, sokezer gyára, egyenesen megszámlálhatatlan üzletei, milliárdos bankjai, mérhetetlen vagyonkolosszusai és kétpercentre kihelyezhető milliós tőkéi dacára; dacára annak, hogy a világ ezer és ezer aranypatakja és aranyfolyói hozzáömlenek, nem képes minden lányának, minden asszonyának kenyeret adni! Ezért, azok a leányok, és azok az asszonyok, kiknek ebben a *rémületes* gazdagságban sem jut kenyérre, kellő *felkészültséget, megfelelő tudást* szerezve, nekivágnak a világnak.

Most aztán jönnek a regényírók. Jön Croocker, Glyn Ellinor, Courts Mahler, akiket hölgyeink is jól ismernek, és úgy állítják be a küzdelemre indult nőknek a sorsát, hogy nem csodálom, hogy sok-sok magyar leány, magyar asszony szinte elsírja magát, hogy miért nem ő az a bizonyos Dorothy, Lian, Margaret, vagy Grace, akit, alighogy a mesés Indiába bekukkant, máris egy nagy lófuttatáson pontosan egy indiai maharadzsa lát meg. De ez nem elég. A maharadzsa melle valósággal be van szórva rubinnal, zafirral és a turbánján egy tyúktojásnyi gyémánt tündököl, akár csak a szeme, mely fellángolt szerelmének minden ragyogásával pontosan Dorothyt, vagy Liant árasztja el... A további aztán közönséges história, azaz törvényes házasság és hűség mindhalálig.

A már említett írók ki nem fogynak a hercegekből, grófokból, fordi méretű automobil gyárigazgatókból, fő-főkormányzókból, és ha itt-ott elvétve egy-egy mérnökről, vagy erdészről van szó, aki elképesztő alkotásokkal ejti bámulatba a világot, a regény végén kiderül, hogy bizony ezek az urak is lordok. És ezek az urak egytől-egyig csak azért határozták el magukat az utolsó pillanatban, de gyorsan, hogy hajóra, expressre, repülőre szálljanak, hogy pontosan akkor érkezzenek meg akárhová, amikor ott Dorothy, vagy Lian jelenik meg, és pedig bátran, a legjobb reménységgel... És a többit már ismerjük...

Dehát mindez nem igaz! A sok sokezer közül talán egy eltalálja a főnyereményt, ezt hiszem; de hogy a többi sok-sok ezer élete küzdelem, vergődés, majd szerény révbejutás, ez a valóság, ezt higyjük. Az írónők pedig esztergályozhatják a lordjaikat to-

vább a nők kábítására, miközben valódi perzsaszőnyeges dolgozójukban finom cigarettájukat szívják.

Az angol nők, *kik nem regényalakok, hanem* élő lények, hazájukat a megélhetésért hagyják el, ők a munka és becsület hősei, a kultúra terjesztői, bármily szerény sors jut osztályrészekül. Melegen ajánlom olvassák el Aldrich: „És lámpást adott kezembe az Úr" című regényét, abban *hiven* van megirva Abbie Deal személyében, hogy az angol nő mire vállakozik és mire *kell*, hogy vállalkozzék hogy egész élete, minden tanultsága mellett, milyen küzdelem, sokszor valóságos mártiromság egy hozzá hasonló derék ember, mondjuk, egy derék farmer mellett, aki a romantika bánatára csak olyan, mint a minők a mi embereink, tehát se nem lordok, se nem márkik.

A férfi az összeroskadásig küzd, Abbie Deal folyton folyvást mellette. Felveszi a harcot a szegénységgel, a perzselő szárazsággal, a preeri-tűzzel, a sáska milliárdjaival, a rossz terméssel, *harcol* gyermekei testi és lelki jóvoltáért, *harcol*, hogy a preeri sivatagán, ahová az Úr rendelte őt és a férjét, kultúrát teremtsenek.

Az ő farmjuk után rendre sok farm alakul, majd városok, gyárak, nagyszerű kultúrintézmények.

Nem csodálom, hogy Aldrich, az ő könyvében örök időkre emléket állit Abbie Dealnak, az igazi angol nők megszemélyesítőjének.

*

Lássuk most nagy Németország leányait. A legjobb sorsra érdemes ország, amelynek kiterjedése négyszázhatvanhétezer négyzetkilóméter, minden kiválósága mellett szőrnyü sorssal küzd, hiába van hatvankét millió derék polgára. Temérdek a baja. Egyik főbaja, hogy a jövedelmei mind kisebbre zsugorodnak, a kenyérkaraj jelentősen kisebbedik. Ilyen körülmények között csak *megbecsülő elismeréssel* lehetünk ama sok-sok ezer *tanult* német leány iránt, akik, hogy magukon és családjaikon segítsenek, nem sokat válogatnak, hanem elhelyezkedést keresnek gazdaságokban, földmives családoknál, másfajta családoknál, ahol reggeltől-setig dogoznak, úgy külső, mint belső gazdasági és háztartási munkát, *válogatás nélkül*. Igy tehermentesítik a családjukat bár egy ember erejéig. Mert bizony, jó pénzbe kerül csak egy leány teljes ellátása is! Fizetésükből, amely meglepően szerény, mégis küldözgetnek haza is, hogy a még munkaképtelen testvér is végezhesse iskoláit.

Ők maguk megerősödnek, sokat tapasztalnak, magabízók lesznek, mert hiszen nap-nap után látják, hogy dolgos két kezüknek, értelmes fejüknek, valamilyen, de főleg gazdasági és háztartási tudományuknak, melyet kitűnő szakiskolákban szereztek, értéke van s így kedélyük, világnézetük derült marad.

Természtes, hogy a derék lányt a munkaadó család megbecsüli és a leány is családtagnak érzi magát, ki is van kötve állásfoglaláskor a Familienschluss. Tehát nehéz sorsában sem marad el a kultúrától. Mert a Familienschluss azt jelenti, hogy a családdal étkezik, hogy a család leányaival egyszobában lakik és templomba, vagy ünnepélyre együtt mennek, stb. Igy nemcsak együttdolgozó, de együttérző, együtt örvendező, együtt búsuló lesz a családdal.

Kérdezheti valaki, hogy miért nem mennek hivatalba, irodába ezek? Bizonnyal tanultak jogi ismereteket, felső kereskedelmi is-

kolát, szakiskolát, stb. végeztek? Azért nem mennek, mert nincs hová, nincs állás, tehát *kénytelenek* azt a kenyérkereseti ágat megfogni, amely adódik a háztartásban; gazdaságban mindig kell az értelmes, dolgos kéz.

Ujabban pedig egy-két év óta Németország leányai százával keresnek Franciaországban is állást. Állást, amilyen adódik, túlnyomóan háztartásban. Leányok, akik főiskolát végeztek, a körülmények kényszerítik erre őket. És érdekes, hogy nagy fizetésre nem is reflektálnak, csupán teljes ellátásra, és Familienschlussra. Rendesen egy évre vállakoznak és ezalatt az év alatt jól megtanulnak franciául, miután már valamelyest ugyis tudtak a kiutazáskor. Bizonyos, hogy a nyelvtudásnak később hasznát veszik. Hogy a munkaadó család látja, hogy korrekt magatartásu, művelt ,tanult lánnyal van dolga, a legtermészetesebb, hogy a szolgálati év végét nem várja örömmel.

*

Most lássuk Svájcot.

Mindnyájan tudjuk, persze csak 'hallomásból, hogy mindenki a millióit Svájcba menekiti, ahol tehát már annyi a pénz, hogy nem a bank ad kamatot a pénz elhelyezőnek, hanem a pénzelhelyező kénytelen fizetni a banknak, hogy vállaja pénzének gondozását. Átlagban két-három percentet. Tehát Svájcban van pénz, és mégis a leányok, a nők óriási többsége penziókban, hotelekben, szanatóriumokban keres elhelyezkedést.

*

Magyarországon nagy hiba, hogy a leányok óriási többsége egyetemre, akadémiára törtet. A családjuk hihetetlenül sanyarog, nem azért, hogy a leány tanuljon, hanem, hogy végezzen. Hiszik, hogyha végzett, jön a pompás állás, majd egymáson segítenek, stb. stb. Dehogy jön állás! Hiszen egyetemi, műegyetemi kitűnő diplomákkal ezeren és ezeren évekig keresnek megélhetést a fiúk, a férfiak is és hány, de hány közülük havat lapátol, a Dunasoron kirakódó sváb asszonyoknak hordja a terhet, csakhogy valahogy éhen ne haljon. Egy maloméri állást, egy irnokit, kétezeren is megrohamoznak, tehát semmiesetre sem tanulmányaiknak, intelligenciájuknak megfelelő állásról van szó. *Ilyenformán mit akarhatnak* a leányok? És amikor ezt kérdem, nagyon kérem a kedves közönséget, ne higyje rólam, hogy ellene volnék, hogy leányaink, nőink, igenis kapjanak állást, ha meg van hozzá a megfelelő készültség. De mivel évezredeken át mégis csak a férfiaké volt minden állás, valahogy azt hiszem, hogy most is, a házonkivüli állások, mégis csak a férfiút illetik meg. És újra kérdem: Ilyen formán mit akarhatnak a leányok? Katedra, iroda, hivatal nincs: ami nem volna baj, ha a család gond nélkül tarthatná el a magas képzettségű leányt. De éppen itt van a baj! És így nem marad egyéb hátra, mint megragadni azt a becsületes munkát, ami útjába akad, esetleg éppen háztartási állást. Hogy ez az elhatározás valóságos lelki megrázkodtatással jár sok leánynál, értem. Küzdenie kell évszázados felfogás ellen, nagyon sok hibás, avult fogalom ellen, melyeket családja és a társadalom belénevel. Faji túlzott önbecsülés ellen, még mindig duló és bénító kasztszellem ellen! A küzdő láthatóan lázadozik életének ilyen fordulata ellen és mégis meg kell lennie, mert a becsületes munka becsületes megélhetést nyújt és ezerszer jobb, mint lelkileg és testileg el-

senyvedni a tehetetlenség hinárjában, vagy az olcsó szerelem, a szabadszerelem útjain önmagától megundorodni. Igaz, hogy a magyar küzdőt senki sem segíti, csupán lehangolja oktalan lebirálásával, lelketlen lesajnálásával, esetleg azzal, hogy elfelejti az ismeretséget, bár a templomba jár. De okossággal sok mindent le lehet győzni, a megpróbáltatás csak javára szolgál a dolgozó nőnek, mindennap új erőt ad a győzni-akarás, hogy győztesen kerüljön ki az élet harcából, mint ahogy a nehéz anyagi válságokból győztesen kell, hogy maga az ország kikerüljön, ha gyermekei türik és elszenvedik a megpróbátatásokat és ugyanakkor a jövőt is munkálják. Mindenik azon a módon, ahogy adódik.

*

Hadd közeledjek azonban a hozzánk legközelebb álló, erdélyi viszonyok tárgyalásához.

Erdélyben is, az általános anyagi leromlás, a különböző pályákról való leszorulás folytán egy új rend van alakulóban, ha lassan is: az intelligens házi alkalmazottak rendje.

Erről a rendről óhajtok beszélni.

Előbb azonban nehány régi emlékemet akarom felújítani. 1914. előtti évek során minden nyáron külföldi üdülőhelyeken töltöttem a nyarat. Penziókban szállottam meg, ahol rajtam kívül még ötvenen-hatvanan voltak. A sok minden új között, ami megragadott, nem utolsó helyen volt az a tapasztalatom, hogy a penzióban a rend, a kiszolgálás mintaszerű volt. A konyhai, mosóházi és többi munka úgy ment, akárcsak a gépen és délután 4—6-ig szabad volt minden alkalmazott, pedig magyar viszonyokhoz képest aránylag kevesen voltak. Mikor afölötti csodálkozásomat egy alkalommal kifejeztem, azt mondta a penzió tulajdonos, hogy természetesen, mert „én csak intelligens elemet alkalmazok, az intelligens elem gyorsabban és ügyesebben dolgozik."

És kikből állott akkor már a magyar, dalmát tengerparton, szigeteken ez az intelligens elem? Kis hivatalnokok és nagyobb hivatalnokok, kikötői felügyelők, révkapitányok, mesteremberek leányaiból. Kik legalább négy polgárit tanultak. (Tehát négy gimnázium.)

Kezdtem a leányokkal foglalkozni. Szóba elegyedtem velük.

— Mi az oka, hogy idejött dolgozni? — kérdeztem az egyiktől.

— Szüleimnek tíz gyermeke van és mindnyájan, amint munkabirók leszünk, munkát keresünk. De mit is dolgozhatnánk otthon?

— A másik: Férjhez akarok menni. Szegény vagyok, de 3 év alatt itt mindent összeszerzek amire szükségem van.

— A harmadik: Nálunk nincsenek kényszerítő körülmények, de ha a jövendőmre gondolok, mindig penziótulajdonosnak látom magamat. Ez vágyaimnak a teteje. Azért jöttem ide, hogy rendre majd mindent megtanuljak, amit tudnom kell.

És ezek a leányok reggel 6-tól este 10-ig jó kedvvel, szivesen dolgoznak. A munkát nem tekintették lealacsonyítónak, hanem nemes eszköznek, céljaik elérésére. Egy sem hozakodott elő azzal, hogy ő „jobbra" született, hogy a sors neki valami „nagyszerűvel" tartozik, mert seper, porol, főz és mosogat és egy sem igyekezett munkájának azzal nagyobb értéket adni, vagy személyének több figyelmet igényelni, hogy tudtunkra adja, hogy ámbár ő dolgozik, az apja tisztességes állással, foglalkozással biró egyén.

Ezek az alkamazottak egyedül természetesnek azt tartották,

hogy nem fogyasztói, hanem növelői a családi értékeknek. Nem sirba siettetői öregedő, vagy szegény szüleiknek azzal, hogy dologtalanul felélik még azt is, ami van; hanem megértői, segítői. Ők a munka és ennek természetes következményekép: a becsületes megélhetésnek a hősei.

Miután ezek a leányok abszolut tisztességes magaviseletüek voltak, teljes megbecsülésben részesültek a vendégek részéről is.

Találkoztam a háztartási alkalmazottak között magasabb kvalifikációjuval is. Egy helyen minden intézkedés egy 24 év körüli leány kezén át történt és a főzés kényes, nehezebb részeit is ő végezte, a vendégek száz kivánságát ő tárgyalta meg, ő vásárolt be, könyvet vezetett stb. mindig derüten, mintha a világon mind ez volna a legkedvesebb dolog.

Megbarátkoztunk és akkor megtudtam, hogy ez a minden tiszteletet megérdemlő leány egy szolgálatban levő tábornok leánya, tehát tulajdonképpen excellenciás kisasszony és a Hernászban végzett a katonatisztek leányai számára fentartott legelőkelőbb intézetben.

— No és mint történt, hogy most a penzió keze, feje, szive? — kérdem.

— Nagyon egyszerüen. Édesanyám évek óta nagybeteg, egy nagyon drága ideggyógyintézetben. Három fiútestvérem még nem szerző, szegény édesapám el van adósodva, a szükségképpen eléálló költségek miatt. Ha én oklevelemmel tanítónői állást foglalok el, éppen, hogy magamat tudom eltartani, de a családomon segíteni nem tudok. Vagy maradtam volna otthon excellenciás kisaszonynak? Itt valami jót kellett kitalálni. Hallotam sok mindenről s legtöbb kedvem ehhez a vállalkozáshoz volt, amiben itt most örömömet is találom. Elhatározásomat tett követte. Jelentkeztem a Sacher szálloda tulajdonosnőjénél. Ő ritka megértéssel fogadott. Hat hónapig tanultam nála reggeltől éjfélig és ma itt négyszerannyi fizetésem van, mint lett volna, mint tanítónőnek. Meg vagyok elégedve, enyéimet segíthetem, soha senki meg nem bántott, mert hiszen *a vendégek, a férfiak magatartását velem szemben én határozom meg az én magatartásommal.*

Ennek a történetnek a címe úgyebár ez lehetne: *A helyesen felfogott életnek a hőse.* Mindenesetre felemelő, biztató, egy jobb jövő reményével kecsegtető történet.

Amint kimutattam, külföldön százával vannak a hasonló esetek, Magyarországon is kezd lenni. Sok leánynak hiába van meg akár a kereskedelmi akadémia, akár az egyetemi kvalifikációja, állás nem lévén, kénytelen a „lenézett", „alacsony" munkaterületre nézni és ott okos magatartással, a munka megbecsülésével egy új világnézetet teremteni.

*

És most mi van nálunk Erdélyben? *A magasabb tanulmányokkal rendelkező,* állást hiába kereső leányaink otthon ülnek elégikus hangulatban, mint tiszta *holt tőke.* Holt tőkét mondok, mert az nem munka, hogy a kis háztartásban imitt-amott mozdítanak valamit, esetleg filéznek, vagy pláne, gobelinmunkán piszmognak. Nem néznek körül, hogy a gazdálkodás, az élet, a rossz viszonyok dacára, számtalan olyan munkalehetőséget nyújt, mely okosan megfogva, megélhetést ad. A kitünő latin dolgozatokat játszva megíró, a nehéz algebrai feladatokat nagyszerüen megfejtő, a kémiai nehéz problémákat biztosan megoldó agy megáll. Nem dol-

gozik, az energia megtorpan, ... mert nincs katedra! Mintha valami varázsige, boszorkányerő volna a katedrában, a tollszárban, de ne adj Isten! hogy ez a kicsiszolt, kiélesedett ész, a felkorbácsolt energia és a nap-nap után átélt elszegényedés rábirna egyet is, hogy próbálja meg új úton, új munkalehetőséget keresni, találni, ha nem is rangjának megfelelőet.

Nincs rá példánk, hogy itt egy is akarna a munkának becsületes egyenlőséget szerezni. Azaz, bocsánat, egy van, aki külföldi egyetemet kitüntetéssel végezte és miután a valutarendeletek mindenütt zavart okoztak, a tanulmányai végzéséhz szükséges pénz megszerzéséért hét hónapig minden munka végzését vállalta egy családnál. És ma itt Erdélyben nem rangos munkát végez, pedig nem is szegény leány. Finé-finálé, egy példánk már van. A sok sok többi leány, a sok tanulás dacára, a szociális világ megváltozása dacára, a régi felfogásokat megroppantó harcok dacára, a munkában *rangfokoztokat lát*, akárcsak az őseink száz évvel ezelőtt, pedig ma csak *kétféle munka van:* becsületes munka és becstelen foglalkozás.

Ugy látszik, még jobban kell elszegényednünk, még jobban kell letörnünk, hogy jobbik eszünket, a jobbik énünket elővegyük.

És mit szóljunk a kisebb kvalifikációjú, a négy vagy két polgárit, 2—3 gimnáziumot végzett, jobb családból való leányok munkavállalásához? Csak akkor indulunk meg, mikor a nyomor, az abszolut nincstelenség kikényszerti a megindulást. Végül ráfanyarodván a háztartási alkalmazottként való elhelyezkedésre, munkavállaláskor mindent tudnak és mindenre vállalkoznak. Aztán mozgó szomorúfűzek a házban, elégedetlenül kelnek és elégedetlenül fekszenek le, lealacsonyítónak éreznek minden munkát, sóhajtanak és könnyeznek és százszor fölvetik a kérdést, hogy ők hová jutottak? Ők ugyan ezt a sorsot mivel érdemelték ki? Mikor pedig ők miféle jó családból származnak.

Édes Istenem! hová jutottak? Egy tisztességes családba, hol semmi anyagi gondjuk nincs, hol teljes ellátást élveznek, mint bármelyik családtag, tessék ennek az értékét meghatározni és hozzáadni ehhez az átlag nyolcszáz lei fizetést! Mindez havonkint 2000—2500 leit jelent. Egy évben készpénzben kifizetve legalább 9—10 ezer leit. Ennyi *marad tisztán ruházkodásra.* Ebből az összegből mindenre telik, ami valóban szükséges és hozzá lehet járulni a család bajainak enyhítéséhez is, mert csak nem ruház el minimálisan 10 ezer leit! És egyet ne feledjünk: minden bajunk között milyen boldogság, milyen lélekemelő tény édesanyánk orvosságát kifizetni, kis öcsáénknek egy pár jó cipőt szerezni, néha a tejkontót kifizetni stb., stb.

Hogy ezért a tízezer leiért dolgozni kell, természetes. Ha a háztartási munkára vállalkoznak, hát akkor háztartást; mint ahogy a Szociális Nővérek társasága kolozsvári Centrál-szállójában 6—8 leány az ebédlőt tartja rendben, az étkezésnél az idegeneket kiszolgálja, a konyhán segédkezik. Ezek a leányok intelligens származásuak, rendes iskolai oktatásban részesültek. Szivesen dolgoznak, mert ismerik a munka értékét.

Hogy a sorsnak mi célja van a munkavállaló leánnyal? Kár kérdezni. Ugyan melyikünk tudja, hogy a sors mit akar velünk? „Ember küzdj és bízva bizzál" kell, hogy a jelszónk legyen.

A „jócsaládból" való származás emlegetése bízvást elmaradhat. Az igenis érték, nagy érték, ha az egy családba tartozók

együttlétük idejében megemlékeznek a szebb multról, a derék nagymamáról, aki a népes családnak kormányzója volt, megemlékeznek esetleg a konziliáris nagyapáról, vagy a másik nagyapáról, aki a piskii ütközetben Bem alatt lövést kapott stb., mert a történetekből kivilágló erények bennünket is megerősítenek. De a napi munka, takarítás, főzés, vasalás végzése közben, fel-fel emlegetni apám, nagyapám érdemeit, énrajtam, a dolgozón semmit sem segít!

Nincs mit tennünk. Az életet úgy kell vennünk, amint előttünk ezer körülményből szövődik. Ebben az életben bátran, számolva az új viszonyokkal, okosan bele kell állanunk, lelkünkbe rejtve az összes olyan érzelmeket, melyek nem tartoznak a dologra. És dolgozni kell a becsületes munkát, jó kedvvel, egy jobb célért, egy jobb jövőért.

Mert jönni fog mulhatatlanul, mert jönnie kell okvetlenül egy jobb jövőnek. Remélnünk és hinnünk kell egy szerencsés kialakulásban, mikor majd a tehetségek megfelelő helyen érvényesülhetnek, mikor talán a sors nem lép fel olyan ridegen a nőkkel szemben, minállunk is, mint ma.

De addig meg kell menteni az életlehetőséget és így közvetve a faj érvényesülését.

Tisztelt hallgatóim. Attól tartok, hogy elképzelésem sorsunk javításán, nem találkozik mindenki helyeslésével. Az idő rövid is ahhoz, hogy ezzel a kérdéssel összefüggő, talán jobban értékelhető sok körülményt előadjak... Bevallom, én sem vagyok elragadtatva a kilátásoktól, de jobbat nem tudok ajánlani, minthogy a mai viszonyok között a külföldi kipróbált módszert kell vállalnunk, nem a világ végéig, hanem bár átmenetileg, amíg valami úgynevezett „rangosabb" módot kitalálunk.

Ma a lényeg: legyen meg a becsületesen megszerzett kenyér. Ez a kenyér közvetve életmentés és ennek nyomán fajmentés.

A lélek győzelmére van szükségünk.

EGYHÁZI MOZGALMAK ÉS HIREK

A marosi egyh. köi D. F. Egylet f. év február hó 19-én este 6 órakor erkölcsileg és anyagilag nagyon jól sikerült estélyt rendezett Nyárádszeredában. Az egész marosi körnek megmozdulása, életének és élni akarásának kinyilvánitása volt ez. A minden szempontból értékes megmozdulást jellemző estélyt Dr. Fekete Gyula köri elnök nyitotta meg. Szavai visznek a nehéz és bizonytalan jelenből életünk, jövőnk és létünk jövőjének megmentése lehetőségéhez: *iskoláink fenntartása szükségességéhez. Nagy Gizella* úrleány Berde Máriától és Ady Endrétől adott elő verseket, művészi módon. *Bedő Emma* gyönyörű énekével műélvezetben részesítette a hallgatóságot. „A székelykereszturi főgimnázium kulturhivatása" címen *Gálfalvi S.* főgimn. igazg. tartott értékes, tartalmas felolvasást, *Bedő Emma* és *Bicsak Jenő* énekszámaikkal hatalmas és szűnni nem akaró tetszést értek el. Elismerés illesse a művészi kiséretet, amelyet *Dr. Lányi Oszkár* szolgáltatott. *Dr. Abrudbányai Ede* képviselő úgy nagyszerű előadásával, mint beszé-

dének tömör, logikusan felépitett tartalmával szerzett felejthetetlen perceket hallgatóságának. *Kovács Domokos* theológus szavalatával ért el nagy hatást, *Dr. Péterfi Áron* k. f. ü. gondnok a biztatás, reménység érzetével mond hálás köszönetet a szereplőknek és a helyi és messzi vidékről összegyült hallgatóságnak s a jól sikerült estélyt bezárta. *Titkár.*

Egyházi élet Bethlenszentmiklóson. Folyó év január 29-én az Unitárius Nőegylet anyagilag és erkölcsileg szépen sikerült vallásos tea-estélyt rendezett az alábbi műsorral: Énekelt az Unitárius D. F. Dalkör; Imádkozott és bibliát magyarázott Sebe Ferenc lelkész; „Féljétek Istent" című verset szavalta id. Modi Mártonné; Felolvasott Kozma Miklósné tanitónő „Szivességről és Előzékenységről"; „Hősök" című verset szavalta Demeter Józsefné; „A miatyánk" c. verset szavalta ifj. Udvar Pálné; „Szegény asszony könyve" előadták Vincze Miklósné, id. Modi Mártonné és Érsek Miklósné; Egyházi énekeket énekelt a Nőegylet kéz izben; Dialogot adtak elő Érsek Dávidné és ifj. Udvar Pálné. — Nőegyletünk 1932. évben alakult meg. Templomunk belsejét igyekszik szebbé, vonzóbbá tenni. Szerzett egy gyönyörű szép szószéktakarót. Vasárnap délutánokon tart összejövetelt, melyen énekvezér éneket tanít s lelkész bibliát magyaráz. Rendez vallásos estélyeket, melyeknek tiszta jövedelmével egyházunk anyagi megerősödését, felvirágzását mozditja elő. — F. év február 28-án az Unitárius D. F. Dalkör rendezett az Orgona-alap javára szinielőadással egybekötött táncmulatságot. Szinre került a „Dusgazdag" cimű szindarab. Szereplő ifjuság mindenike kiváló igyekezetet tanusitott. — Az angyalok énekeit s a Dusgazdag lakomáján a világi nótákat a Dalkör énekelte. A darab tartalma, a szereplők értelmes előadása és ügyes alakitása meghatotta a hallgatókat, gyönyörködtette a közönséget. Megnyió és bezáró beszédet mondott Kozma Miklós énekvezér-tanító. Kulturháznak jelentette ki özvegy Módi Károlyné által e célra átengedett, a Dalkör tagjai által, közmunkával átalakitott két szobás lakást. — Felolvasta Lukács evang. 16. részében leirt Dusgazdag és Lázár történetét művészies érzékkel és tehetséggel világitotta meg a mennyország és pokol tulvilági képét — a jók és igazok minden szenvedésen diadalmaskodó benső nyugalmát és a gonoszok, az istentelenek gyötrelmeit, mely kezdődik e földi létben és folytatódik, tetőfokát éri el a halál pillanatában — az Élő Isten ítélőszéke előtt. A darab lezajlása után közvetlen és megható szavakban köszönte meg a nagyszámu közönségnek az érdeklődést s azt a pár leit, amit a tanulás, a tudás, a művelődés, a kultura oltárára áldoztak. A szindarab, énekek betanitása, Dalkör vezetése, a szereplők művészies alakitása Kozma Miklós énekvezér tanitó érdeme. E felejthetetlen szép estélyünk legyen ösztönzés, lelkesítés a jövőre. — Lapunk szűk tere miatt a szindarabban szereplő egyes ifjak nevét nem sorolhatjuk fel, de a magunk részéről szeretettel és elismeréssel köszöntjük őket a szép sikerért.

A bölöni egyházközség kebelében a „Dávid Ferencz Unitárius Nők Szövetsége" és a „Dávid Ferenc Ifjusági Kör" 1932. év őszén ujra kezdette munkásságát. A nőszövetségi tagok száma 92-re, az

ifjusági tagoké 115-re emelkedett. Az ifjuság minden vasárnap délután előbb részt vesz az istentiszteleten, ahonnan testületileg az iskolába vonulva tartja meg rendes összejöveteleit, mely minden egyes alkalommal egyházi énekléssel kezdődik és végződik, közben a kör tagjai szavallatokat, felolvasásokat és más előadásokat tartanak. Az új alapszbályok február hó 19-én felolvastattak, melynek alapján elnök: a lelkész, ügyvezető: az énekvezér, alelnökök: Tana Béla és Mikó Ferenc, jegyző: Máthé Imre, pénztáros: Léta Sámuel, ellenőrök: Kisgyörgy Ferec és Kovács Albert, szertárosok: Deák Sámuel és Sikó Áron. Most van alakulóban egy ifjúsági dalkar a tantítótestület vezetése alatt. Miután az ifjúság létszáma oly nagy, hogy az iskola legnagyobb tantermében is alig fér el, közakarattal elhatároztatott, hogy az iskola meletti u. n. gabonás-épület alakittassék át kultúrházzá, s e cél megvalósítását maga az ifjúság vette kezébe, pénzajánlattal, természetbeni hozzájárulással és az iparosok közmunkával. A kezdet szépen indult, s remélhető, hogy a célt is elérjük.

A „Nőszövetség“ szintén minden vasárnap este 7 órától kezdődőleg tartja rendes összejöveteleit, melyek minden egyes alkalommal egyházi énekléssel és imával kezdődtek, azután szavallatok, felolvasások és más előadások tartatnak és énekléssel végzódnek. Az újabb egyházi énekek tanulása szintén folyamatban van. A helyiség szük volta miatt egyéb tevékenységre nem terjeszkedhettünk ki. — A Nőszövetség tagjai a karácsonyi ünnepek alkalmával szépen sikerült karácsonyfa-estét rendezett az iskolás gyermekek részére, mely alkalomra összegyűlt a tagok részéről 760 Lei, a „Kötőke“ részéről 100 Lei, Készpénz és természetbeni adományokban sütemény, cukorka, alma, dió, ceruza, iskolai füzetek stb. mintegy 500 Lei értékben. — Február 26-án kitűnően sikerült műsoros „Kultúr-estély“ tartatott a Nőszövetség rendezésében, mely alkalommal mindenféle felekezetből mintegy 500-an vettek részt. A műsor kezdődött „Tebenned biztunk“ egyh. énekkel, megnyitó felolvasást tartott lelkész: „A kultúra szüksége“ címen. Arany János „Fiamnak“ c. költeményét szavalta élőkép kiséretében Tana Rákhel. Ének szólót adott elő a helyi működvelő zenekar kiséretével Tana Gézáné. „Sorsjegy“ c. 1 felv. vigjátékot adtak elő Varga Pálné, Szolga Imréné, Nagy Sándorné, Tálas Miklósné, Sikó Györgyné és Pál Biri. Vig monológot adott: Pál Gézáné, igen hatásosan. Endrődi S. „A gyermek“ c. költeményét szavalta: Lőfi Lajos. A tanítótestület vezetésével énekelt a két szólamu énekkar. Vadnay K. „Az utolsó sor“ c. költeményét szavalta Varga Ferencné. Monológot adott: Kisgyörgy Jenőné. „A végrendelet“ c. 1 fel. vigjátékot előadták: Kisgyörgy Samu, Kisgyörgy Samuné, Tana Rákhel, Kiss Rózsika, Mikó Miklós, Kozma Albert, Léta János, Németh Ferenc. Az ének és szavallat számokra a tagokat előkészítették a tanittótesüle tagjai, a vigjáékok előadására Balázsi Andorné, Lőfi Mariska és Tana Erzsike. Lőfi Ödönné adományából kisorsoltatott egy torta. Az estély anyagi bevételeiből 1000 Lei az épitendő kultúrház költségeire adatott. — A Nőszövetség munkájának teljes megszervezeséhez a Központi

Szervezettől tisztelettel kérjük és várjuk az Alapszabályok mielőbbi megküldését. *Lőfi Ödön* lelkész.

A kolozsvári egyházközség életéből.

A jeleni és jövő unitáriusságunk életére és fejlődésére jelentőségteljes kialakulások és munkák kezdődtek. A Dávid Ferenc Egylet választmánya Dr. Varga Béla ügyv. alelnök vezetésével, az egyházközség előljáróságával egyetértőleg a városon élő, de az intenziv unitárius egyházi élet iránt nem nagy érdeklődést mutató férfiakat megszervezte a Dávid Ferenc Egylet keretében s megalakította a *férfi tagozatot*. A tagozat megszervezése karácsony másodnapján történt. Elnökéül választotta Dr. Pálffy László atyánkfiát, alelnöknek Müller Géza és Sikó Lajos hitrokon testvéreket, kiknek buzgó vezetése és irányítása mellett minden vasárnap, délelőtti templomozás után, a tanári szobában élénk érdeklődésű látogatottsággal összejöveteleket tart; ezeken rövid előadásokat tartottak: Dr. Varga Béla: Unitárius hitelveinkről, Müller Géza: Aktuális kérdésekről, Vári Albert: Mit tehetek unitárius egyházamért, Ürmösi József: Az unitárius vallás eredete, Dr. Pálffy László: Közgazdasági problemák és a szövetkezetek, Dr. Fazakas János ügyvéd Lakbér- és adó-ügyekről. Vaska Dezső: A pénz keletkezése, váltó-csekkforgalom. Sikó Lajos: Ipari válság és okai. Ezeket a kérdéseket hozzászólások követték.

A mozgalom másik része Vári Albert D. F. Egyl. missziói biz. elnök vezetése és lelkes unitárius asszonyaink támogatása melellt, a ma már nagykiterjedésű város külső részein, egyes gócpontokon, az előzőleg meglátogatott híveket, vasárnap délutánokon összegyűjtötte 1—1 jólelkű család hajlékában és részükre vallásos áhítatot tartott s ezeknek további sorozatos tartása meghatároztatott. A város négy külömböző részén (Monostor, Pata. Iristelep és Nádastere) tartott vasárnap délutáni vallásos áhitatokon minden helyen 30—50 unitárius hivőnk vett részt. Híveink felkeresésében segitő részt vettek: Dr. Hintzné Boros Ella, Puksáné Boros Irén, Dr. Mikóné Zsakó Aranka, Dr. Kauntzné Engel Ella, Vári Albert, Ürmösi József, Rázmán Mór, Ütő Lajos, Patakfalvi Zsigmond, Nagy József. A vallásos áhitat tartásában egy körzetben segitett a főtiszt. püspök-úr is.

Örvendetes tény, hogy a „Magyar Nép" szerkesztőségéből három sorozat népkönyvtárt kaptunk, melyet a három népesebb külvárosi D. F. tagozatnál elhelyeztünk. E helyen is köszönetet mondunk a „Magyar Nép" szerkesztőségének a szíves adományért.

Örömmel állapítjuk meg, hogy jóakarattal és egyetértő munkával sok szépet lehet megvalóstíani.

Énekeskönyvünk uj kiadás előtt áll. E. K. Tanács fölkérte lelkész és énekvezér afiait, hogy husvétig küldjék be észrevételeiket és kivánságukat.

A kolozsvári Dávid Ferencz Egyet Férfitagozata 1933. március 19-én (vasárnap) délután 5 órától kezdődőle gaz Unitárius Kollégium (Kossuth L. u. 12. sz. a.) tornatermében teázással és tombolajátékkal egybekötött *vallásos összejövetelt* tartott. Ugy is mondhatnók „szeretet vendégséget", mert a tagozat választmánya az unitárius vezető családok szives hozzájárulása folytán megvendégelte a külső városrészekből meghivott hitrokon testvéreket. Az egész összejövetel a hitrokon testvéri örvendetes találkozás képét mutatta. Egy pár műsorszám szórakoztatta a közönséget, amelyben résztvettek: Müller Géza alelnök megnyitó szavaival, Gyallay Domokos kedélyes, derült hangu novellája felolvasásával, Ürmösi Magdus bájos énekével, melyet Gál Annus kisért zongorán, Kelemen Tibor és Márkos Jenő főgimn. tanulók ügyes szavalataikkal, László Edó szórakoztató, vidám zongorjátékával. Főtiszt. Püspök ur köszöntötte a testvéri gyülekezetet. Megvendégelés után tombolajáték volt, melyen mintegy 80 tárgyban részesültek a szerencsés nyerők. A résztvevők a legkedvesebben eltöltött pár óra emlékével és azzal az óhajtással távoztak el, hogy amilyen jó gondolat volt a D. F. férfitagozat részéről ennek megrendezése, épen olyan kivánatos volna időnkénti megismétlése.

A Dávid Ferencz Unitárius Nők Szövetsége.

Az átodlgozott és szervezetében is átalakított *„Dávid Ferencz Unitárius Nőszövetsége"* március 16-án Kolozsvárt tartotta meg alakuló közgyűlését a helybeli és vidéki tagok igen szép számú képviseletében, 70 tag volt jelen a közgyűlésen. Csifó Salamonné vezette a közgyűlést. Megnyitójában részletes visszatekintést tett az 1910-ben megalakult Nők Szövetsége 20 éves munkálkodására, felsorakoztatva azokat a humanus és karitativ. tevékenységeket, melyeket az egyházi téren, de különösen az *Unitárius Leányotthon* kiépítése körül teljesített. Miután a változott viszonyok szükségessé tették, hogy a Nőszövetség önálló jótékony alakulat legyen, ezért a vezetőség elérkezettnek látta az időt a közgyűlés összehivására. A szép számban összegyült helybeli és vidéki tagokat szeretettel köszöntvén, az alakuló közgyűlést megnyitotta. Dr. Mikó Lőrincné felolvasta az átdolgozott alapszabályokat, melyet a közgyűlés Taar Gézáné nagyajtai lelkészné kevés módosító javaslata után elfogadott. A választások rendjén egyhangú lelkesedéssel elnöknek megválasztották Dr. Boros Györgyné püspökné főtiszt. asszonyt, kit küldöttség hivott meg a közgyűlésbe. Örömmel fogadta az egyhangú bizalommal felajánlott tisztséget. Programmot nem kíván adni, de mindenben szeretettel és megértéssel kívánja a Nőszövetsége ügyeit munkálni. Ügyvezető-alelnöknek: Csifó Salamonét. Alelnököknek: Dr. Mikó Lőrincnét és Vajna Lajosnét. Főtitkárnak: Ürmösi Károlynét. Jegyzőnek: Özv. Csató Pálnét. Pénztárosnak: László Gyulánét. Ellenőrnek: Lőrinczy Zoltánnét választotta a közgyűlés. A választmányba pedig 7 tagot. Indítyány tétetett arra vonatkozólag, hogy a központi Nőszövetség dolgozzon ki munkaprogrammot és

küldje meg a vidéki tagozatoknak; melyre nézve úgy állapodott meg a közgyűlés, hogy felhivja az egyes egyházköri tagozatokat, hogy mindenik dolgozzon ki egy munkarendet, azt küldje fel a központi Nőszövetséghez s azoknak alapján a vezetőség egy alkalmas és a célnak megfelelő programmot összeállít. A közgyűlés az újjáalakulás alkamából jegyzőkönyvi üdvözletet küldött a főtiszt. püspök urnak és a két főgondnok urnak kérve jóakaratú pártfogásukat. Az Unitárius Közlöny szerkesztője az egyházi szellemű nyomtatványok, kiadványok és folyóiratok pártolására hívta fel a közgyűlés tagjainak figyelmét.

A D. F. Nőkszövetsége kolozsvári tagozatának megalakulása.

A nőkszövetsége szervezetének helyes felépítése szempontjából szükséges lévén a kolozsvári tagozat megalakítása is, ezért az egyetemes szervezettel kapcsolatban ez is megtörtént.

Az alapszabály felolvasása után a közgyűlés a tisztikart a következőleg alakította meg: Elnök Vajna Lajosné br. Diószeghy Ilona. Alelnökök: Dr. Gyergyay Árpádné és Csató Pálné. Titkár: Lőrinczy Zoltánné. Jegyző: Vályi Ilonka. Pénztárnok: Szatmáry Juliska.

Vajna Lajosné a következő szavakkal foglalta el elnöki székét:

Mélyen tisztelt Közgyűlés! Kedves Asszonytársaim!

Ezt a helyet elfoglalva legelőször is meg kell köszönjem mindannyioknak a bizalmat, mellyel megválasztottak. A bizalmat ezuttal szószerint értem, hiszen nem a mult érdemeinek elismerése, hanem egyedül a jövő törekvéseibe vetett bizalom helyezett ide.

Vannak közöttünk e helyre sokkal méltóbbak, s hogy ennek világos tudatában is itt vagyok, annak egyetlen magyarázata, hogy én is azt vallom: ma inkább mint bármikor, kötelessége minden magyar férfinak épp úgy minden nőnek is, ott, akkor és azzal szolgálni a közt, válogatás és húzodás nélkül, ahol erre szükség van. Ha a közgyűlés tagjai — s elsősorban a régi vezetőség — azt mondják, hogy az elnöki tisztség betöltésével segíthetek a nőszövetség munkájában, ime itt vagyok, hogy megtegyem, ami az én gyönge erőmből telik, kérve, hogy ahol az kevésnek bizonyul, jóakaratomat mentségül fogadva, önön erőikkel pótolják.

Tulajdonképpeni programmbeszédre nincs itt szükség. Nem új útakon s nem új célok felé indulnk. De a régi ösvényeket szélesebb uttá, munkánkat az idők szavára hallgatva szervezettebbé, intenzivebbé tenni — ez a mi dolgunk.

Céljaink elérésére engedjék meg, hogy a Dávid Ferencz Unitárius Nők Szövetsége ma újból kibontott zászlajára, melyen ott kell ragyogjon minden karitativ egyesület jelszava — *szeretet* — gondolatban én is írjak egy szót — *együttműködés*.

Az élet ma sokkal, sokkal nehezebb mint volt, több hát a sebesültje is, s nekünk, kik az életverte sebeket akarjuk kötöz-

getni, felfokozott együttes erővel, sokszorozott munkakedvvel kell a küzdelemben résztvennünk.

Kérem mindannyiokat egyenként s összesen, jöjjenek, segítsenek, hozzák ötleteiket, áldozatkészségüket, munkakedvüket közénk, s akkor bármily kicsiny és szegény legyen a mi Szövetségünk, mégis lesz erőnk, hogy itt-ott könnyeket töröljünk, gondszántotta barázdákat elsimítsunk, támasza legyünk a bajban levőknek, s így a gyönge női kezek a szeretet munkájával segíthetnek, erősebbé, acélosabbá kovácsolni az Unitárius Egyház védőbástyáit!

*

Ezen újjáalakult szervezetek — most már reméljük — minden erővel azon lesznek, hogy a központban és a vidéken is buzgó egyházépítő és hiterősítő munka induljon be s legyen szeretetteljes kapcsolat a központi és vidéki tagozatok között. — Hátha ennek nyomán elenyészik az a lappangó — már-már gyülölségig menő ellenszenv — mely megbénítja unitárius egyháztársadalmi életünket.

A mi egy igaz Istenünk áldása legyen unitárius nőink nemes törekvésü munkáján!

Külföldi levél unitárius Nők Országos Szövetsége tagjainak.

Kedves barátnőim!

Örömmel tölt el a hír, hogy egyházatok nőtagjait fokozottabb munkára óhajtjátok megszervezni és ez alkalomból legjobb kivánságaimat küldöm a jövő évre.

A mi országos Nőszövetségünk a maga 390 tagozatával egyetemes egyházunk egyik legerősebb szervezete. Papjaink a legkülönbözőbb alkalmakkor hozzánk fordulnak támogatásért, mert, mint egyikük mondja, mi képezzük az egyház gerincét.

Tekintve, hogy egyes tagozataink nagy városokban, mások messze vidéken vannak, munkakörünk természetesen nagyon különböző. Egyik tagozat nem képes éppen azt teljesíteni mint a másik. Szervezkedésünk azonban egységes és bármennyire is különböző legyen a munkálkodás módja, *mindnyájan egy közös cél* szolgálatában állunk.

Vannak tagozataink, melyek 3000 mértföldre vannak bostoni központunktól, de egyes államaink számára kirendelt direktoraink folytonosan látogatják a tagozatokat és fenntartják az összeköttetést. Igy mindig mindnyájan tudunk minden egyes tagozatunk törekvéseiről.

Igy igyekszik szövetségünk fokozni nőink vallásos érzületét és felébreszteni bennük az összetartozás érzését.

Munkamegosztás céljából természetesen sok különböző bizottságunk van, úgy hogy szövetségeink minden egyes tagja ezek keretein belül megtalálja azt a munkakört, melyben hajlamainak megfelelően szolgálhatja egyházát. Igy vannak bizottságaink,

melyek caritativ munkásságukkal a cselekvő vallásosságot képezik, — míg pl. az internationalis bizottság, melynek elnöke vagyok, más országok hitrokon nőivel igyekszik fenntartani a kapcsolatot és segítségükre sietni, — ha tehetjük.

Mindnyájan úgy érezzük, hogy a mi nőszövetségünk *nagyszerű szervezet,* mert *minden egyes tagja őszinte lelkesedéssel* áll szolgálatában. Ezért tudunk olyan eredményes munkát kifejteni. Nagy feladatokat csak egyesült erővel, jól megszervezve lehet megvalósítani.

Ezért remélem, hogy Ti is össze fogjátok tudni hivni egyházatok minden nőjét, hogy jól megszervezetten szolgálva egyházatokat, tehessetek vallást hitetekről. Isten áldását kérem nemes törekvéseitekre!

Őszintén veletek érez

Martha Everett St. John.

Gondoljunk büszkén egy unitárius főúrra, néhai Báró Petrichevich Horváth Kálmánra. A napokban jelent meg az újságokban a hír, hogy a kolozsvári Úri Kaszinó (Mágnás Kaszinó) fennállása 100 éves fordulóját ünnepli. Jóleső érzéssel töltött el a hír, hiszen a legnagyobb magyar, gróf Széchenyi István lánglelke hozta létre a magyarság érdekében a Kaszinókat. Annál fájdalmasabban érintett bennünket a jubiláló Kaszinó igazgató választmányának azon határozatáról szóló közlemény, melyben a jubileum emlékére tett jótékony alapítványokat sorolták fel. Ebből a névsorból hogy hogynem kimaradt kicsiny egyházunk minden intézménye, még szegény tanuló ifjúságunk segítése is, holott a kolozsvári katholikus főgimnázium és a kolozsvári református kollégium szegény tanulói részére 5000—5000 lej adományoztatott. Fájdalmas érzésünket egy azonnal elénk táruló emlék enyhítette: néhai báró Petrichevich Horváth Kálmán milyen más példát mutatott főúri társainak, aki évtizedeken keresztül soha egy adományát, jutalmát nem kötötte vallásához. Ha keserű is az az érzés, hogy a mai sokkalta nehezebb és küzdelmesebb időkben, mikor a magyarság szíve összedobbanására a legnagyobb szükség volna, kicsiny egyházunk segélyre szoruló székely tanulói nem jutottak eszébe a jubiláló Kaszinónak, felemelő néhai báró Petrichevich Horváth Kálmán ragyogó példája. Emlékezzünk rá hálás kegyelettel.

Sz.: 309—1933. U. P. **Pályázati hirdetés.** A londoni Sharpe ösztöndíjra a londoni Channing School-ba ezennel pályázatot hirdetek az 1933—34. iskolai évre. A pályadíj 130 guinea. Erre az ösztöndíjra az alapító intenciója szerint első helyen pap-leányok tarthatnak igényt. Azután tanárok s általában egyházi szolgálatban levő szülők leányai. Az alapítvány-összeg fedezi az iskolai díjakat beleértve a lakás és ellátás díjait is, de a könyvekért, egyenruháért és más rendkivüli kiadásokért, ide értve a szünidei kiadásokat is, az alapítvány nem elégséges. A pályázók a püspök elnöklete

alatt működő bizottság előtt felvételi vizsgálatot kötelesek tenni. A vizsgálat tárgya első helyen az angol nyelv, írásban és beszédben. A bizottság tájékozottságot kíván az unitárius egyház és vallás történetéből. A pályázatokat a püspöki hivatalhoz kell benyújtani f.évi május 31-ig. Ha több pályázó jelentkezik a felvételi vizsgálatra junius hónapban elé kell állani. A Channing Shool szeptember elején nyílik meg. Kolozsvárt, 1933. márc. 20. *Dr. Boros György*, unitárius püspök.

Pályázati hirdetés. A theol. akadémia Igazgatósága az E. K. Tanács 1839—1932. sz. leirata alapján pályázatot hirdet az oxfordi és manchesteri angol ösztöndijakra az 1934—35 és 1935—36 tanévekre. Pályázhatnak papjelöltek és a teol. akadémia IV. éves hallgatói. Az E. K. Tanácshoz címzett folyamodásokat a teol. akadémia igazgatóságához kell beadni legkésőbb 1933. évi junius 30-ig. Folyamodóknak igazolniok kell eddigi tanulmányaikat és egészségi állapotukat. A kijelölteknek az 1933—34 tanév végén le kell tenniök a szabályzatban előirt vizsgálatot angol-, görög- és latinnyelvből. Esetleges további felvilágosításokat készséggel ad a dékán. Kolozsvár, 1933. márc. 10. *Csifó Salamon*, dékán.

Lapszemle.

„Unitárius Híradó" címen a brassói unitárius egyházközség értesitőjének III. évf. 1. száma megjelent. A templomépités nagyfontosságu ügyével foglalkozik s jól esik olvasnunk ottani hiveink készségét és törekvését, mellyel ez egész egyházunkra nézve jelentőségteljes ügy megvalósitásán buzgolkodnak. — Felhivjuk mi is lapunk minden olvasóját, hogy a maga részéről járuljon hozzá segitésével a templomépitéshez s ismerősei körében propagálja. Csak egy pár tégla árával is előbbre visszük az épités ügyét.

Kévekötés. A D. F. Ifjusági körök folyóiratának márciusi száma beszámolót közöl az Egyetemes szervezet elnökének Lőrinczy Dénes lelkésznek háromszéki és udvarhelyi körben ifjúsági napok tartásával végzett munkájáról. Örömmel tölt el minket ifjúságunknak egyházunkért, vallásunkért lelkesülő megmozdulása, élénk érdeklődése és munkássága. Megnyugvással olvassuk Kovács Domokos utazótitkár jelentését a marosköri egyházközségek ifjúsági szervezkedéséről, munkásságáról. Isten megszentelő áldását kivánjuk az ifjúság és vezetői nemes, egyházias irányu törekvéseire. —

Megjelent az Unitárius Konfirmáció Emlék. A D. F. Egylet negyedik és a mai helyzetnek és gyakorlati életnek megfelelően átdolgozott kiadásban, képekkel ellátva, megjelentette a Konfirmációi Emléket. Tartóság és használhatóság okáért keménytáblakötésben készittette. Külső kiállitása izléses és csinos. Ára darabonként 10 lei.

Az Unitárius Füzetek (Tüzhely mellett) VII-ik számának terjesztését, mely unitárius vonatkozásu tartalmánál és olcsóságánál (2 lei) fogva alkalmas népolvasmány, lelkészeink és szórványaink szives figyelmébe ajánljuk. Minden szórványbeli családnak juttatni kellene a husvéti ünnepekre.

Lelkész afiait felhivjuk, hogy akik a 264—1933. sz. körlevélre még nem küldték be a Bukarestben levő hiveiknek névsorát, azok küldjék közvetlenül Lőrinczy lelkészhez a körlevélben közölt címre. Nagy segitségére lenne, ha most a hivek látogatása során egyszerre kerülne kezébe ott élő hivek kimutatása, hogy a nagy városban csoportos látogatásait egyszerre eszközölhesse az egy-egy csomópontban élőknél. — Minden tovább késő kimutatás nehezíti munkáját, ha egy-két emberért külön kell eljárnia egy-egy már esetleg megjárt utcát.

Halálozás. Nagyajtai Dézsi János, műasztalos mester, életének 55-ik évében f. évi márc. 15-én Kolozsvárt elhunyt. Halálát gyermekein kivül Dr. Dézsi Ferenc kuriai biró mint testvére gyászolja. Legyen csendes pihenése. Lelke találjon idvességet!

Olvasóinknak. A D. F. Egylet központi választmánya felmerült esetekből kifolyólag szükségesnek tartja közölni, hogy lapunk szerkesztéséért s a benne megjelenő cikkekért kizárólag a szerkesztő, illetve a cikkek írói felelősek. A választmány és az elnökség ebben a tekintetben semmiféle befolyást nem gyakorolt eddig, azonban a jelzett felmerült esetre való tekintettel, megfontolás tárgyává teszi, hogy jövőben milyen eljárást vezessen be ez irányban. A Dávid Ferenc Egylet választmánya többek egyértelmű hozzászólása után felhivta a szerkesztőt, hogy az egylet föladataival és az Unitárius Közlöny irányával meg nem egyező, vagy személyeskedő közleményeknek ne adjon helyet. Az *Unitárius Közlöny*, mint a Dávid Ferenc Egylet lapja, hosszu évtizedek alatt szerencsésen megtalálta azt a hangnemet, amelyet a mivelt olvasók is éppen mint népünk szivesen fogadtak. A mostani lelkiállapot még fokozottabb mértékben követeli, hogy lelkészeinknek lapunk utján nyujtsunk minél nagyobb támogatást népünk lelki és erkölcsi élete ápolására.

Deés város történetét, Szolnokdoboka vármegye monografiáját, a deézsi kaszinó történet hatalmas kötetekben megírta egyházunk egyik kiváló tagja, Kádár József tanár. Közelebbről három kötettel volt szíves megajándékozni egyházunk főiskolai könyvtárát. Általános becse mellett, minket unitáriusokat azért érdekel, mert Deésen és Szolnokdobokában régen sok unitárius volt. Kádár minden történeti anyagot feldolgozott és megörökített könyvében. Fogadja egyházunk köszönetét.

Minden kézirat Ürmösi József címére küldendő, Cluj-Kolozsvár, Unitárius kollégium.

Előfizetési ár: Egész évre 60 L., Magyarországra 90 L., Egyes szám ára 8 L. Akik a 60 Leit egy összegben előre befizetik, a Dávid Ferenc Egylet rendes tagjainak tekintetnek. Örökös alapitódij 1000 L., Minden pénz Gálfi Lőrinc egyleti pénztároshoz küldendő.

Minerva Irodalmi és Nyomdai Műintézet R.-T. Cluj-Kolozsvár. 18184